

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2024-0000876978

Datum

8 november 2024

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)

7

Aan
Van

De minister van VRO
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling

nota

Finale Kamerbrief Uitkomsten BO's Leefomgeving 2024 en
MIRT-brief najaar 2024

Aanleiding

Bij het vormgeven van de ruimtelijke inrichting van Nederland en de realisatie van de ruimtelijke opgaven is samenwerking tussen Rijk en medeoverheden cruciaal. Tijdens de Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving (BO's Leefomgeving) voeren Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen daarom jaarlijks het gesprek over de ruimtelijke vraagstukken met als doel het uitvoeren van de Nationale Omgevingsvisie (en straks de Nota Ruimte).

De BO's Leefomgeving vinden normaliter in het voorjaar plaats, maar vanwege de kabinetswissel zijn deze eenmalig in het najaar gehouden, met aansluitend per landsdeel de Bestuurlijke Overleggen Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (BO's MIRT).

Op 6 en 7 november jl. heeft u samen met de bewindspersonen van Infrastructuur en Waterstaat vijf landsdelige BO's Leefomgeving MIRT gevoerd. De staatssecretaris Herstel Groningen nam deel aan het BO Leefomgeving voor landsdeel Noord.

Zoals gebruikelijk informeert u, mede namens de bewindspersonen van IenW, de Tweede Kamer kort na afloop over de uitkomsten van de BO's Leefomgeving, gelijktijdig met de bewindspersonen van IenW die op hun beurt, mede namens u, een MIRT-brief naar de Tweede Kamer sturen.

Aan de minister van VRO wordt gevraagd:

- In te stemmen met ondertekening en verzending aan de Tweede Kamer van de Kamerbrief Uitkomsten BO's Leefomgeving 2024
  - o Daarbij **uw weging** van de tekstvoorstellen van KGG enerzijds en de gedeputeerde van Limburg anderzijds over de gemaakte afspraak t.a.v. **Maasbracht en Chemelot/Graetheide** (zie hieronder). U wordt geadviseerd te kiezen voor het tekstvoorstel van KGG, al zal deze keuze op weerstand stuiten van de provincie Limburg.
- In te stemmen met verzending aan de Tweede Kamer van de MIRT-brief najaar 2024, mede namens u
  - o Daarbij uw expliciete aandacht voor de tekst die is opgenomen t.a.v. Lelylijn en Nedersaksenlijn. T.b.v. uw weging is de

spreektekst zoals aangenomen in de RFL van 5 november jl.
hieronder opgenomen.

Onze referentie
2024-0000876978

Datum
8 november 2024

Kern

- Het betreft het laatste concept van de Kamerbrief Uitkomsten BO's Leefomgeving 2024. De brief bevat op hoofdlijnen een thematische schets van hoe de ruimtelijke vraagstukken per provincie in het kader van NOVEX zijn besproken, de afspraak die is gemaakt over het gezamenlijk (Rijk-regio) opstellen van integrale verstedelijkingsstrategieën voor de regio's Stedendriehoek (Apeldoorn, Deventer en Zutphen), Twente en Limburg Centraal, de voortgang in de NOVEX-gebieden inclusief verschillende Uitvoeringsagenda's 1.0 die zijn aangeboden en tot slot de woningbouwopgave.
- Over de terugkoppeling aan de Tweede Kamer van de gemaakte afspraken per agendapunt in de afsprakenlijst bij de Kamerbrief is tussen Rijk en Regio overeenstemming bereikt als onderdeel van de gezamenlijke voorbereiding van de BO's Leefomgeving. Na afloop van de BO's Leefomgeving zijn de daadwerkelijk besproken onderwerpen en de gemaakte afspraken verwerkt. De lopende tekst is een afspiegeling van de bestuurlijke gesprekken en de afspraken die zijn gemaakt – onder verwijzing naar de afsprakenlijst in de bijlage - waarbij gepoogd is aan alle provincies en gebieden recht te doen.
- De lopende tekst van de brief is daarnaast afgestemd met de betrokken departementen (IenW, EZ, KGG, LVVN, BZK en OCW).
- Met de MIRT-brief wordt de Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving in relatie tot de MIRT-projecten en programma's. De Kamerbrief Uitkomsten BO's Leefomgeving 2024 en de MIRT-brief zijn m.b.t. de tekst over woningbouw en mobiliteit identiek.

Toelichting

- Voorliggend concept van de Kamerbrief Uitkomsten BO's Leefomgeving 2024 is parallel nogmaals gedeeld met de andere departementen. Daarnaast wordt voorliggende versie parallel voorgelegd aan de bewindspersonen van IenW met het oog op medeondertekening. Mogelijk leidt dit nog tot enkele tekstuele aanpassingen.
- De Kamerbrief Uitkomsten BO's Leefomgeving 2024 en de MIRT-brief najaar 2024 zullen op 11 november gelijktijdig worden verzonden. Nadien zullen de medeoverheden ook hun achterbannen informeren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

[Redacted content]

[Redacted text block]

Onze referentie
2024-0000876978
Datum
8 november 2024

Tekst zoals in gezamenlijk Rijk-regio dossier

- Rijk en provincie erkennen het belang van de energieknooppunten Maasbracht en Chemelot/Graetheide voor de verduurzaming van de industrie in Limburg en hechten belang aan een toekomstbestendige en samenhangende ontwikkeling van deze knooppunten. Zij starten daarom op de kortst mogelijke termijn met een gezamenlijke gebiedsgerichte aanpak voor de duurzame ontwikkeling van de energieknooppunten Maasbracht en Chemelot/Graetheide waarbij omgevingskwaliteit centraal staat. Hiertoe wordt onder regie van de provincie Limburg een overkoepelende gebiedstafel ingericht. Op deze tafel worden ruimtevragende (fysieke en milieu) opgaven van lokaal, regionaal en nationale belang in beeld gebracht en afgestemd. [**toe te voegen slotregel**]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Lelylijn en Nedersaksenlijn in de MIRT-brief (versie 7 november)

- Uw weging wordt gevraagd t.a.v. de onderstaande tekst die in de voorliggende versie van de MIRT-brief is opgenomen. Ten behoeve van uw weging is de spreektekst voor het BO MIRT Noord, zoals in de RFL van 5 november aangenomen, opgenomen.

Tekst in voorliggende versie van de MIRT-brief

In het Regeerprogramma en het Hoofdlijnenakkoord staan de Lelylijn en Nedersaksenlijn opgenomen als belangrijke spoorlijnen. Het kabinet voelt zich gebonden aan dit akkoord en zou graag een stap willen zetten. De afgelopen twee jaar is door Rijk en regio constructief samengewerkt aan de MIRT-onderzoeken Lelylijn en Nedersaksenlijn. Daarbij is afgelopen periode gewerkt om de deelrapportages die eerder naar de Kamer zijn gezonden, samen te voegen naar eindrapportages. Met deze brief worden deze eindrapportages ook aangeboden. In het BO MIRT zijn beide rapportages vastgesteld en is geconstateerd dat het voor beide lijnen inhoudelijk de moeite waard is om een vervolgstap te zetten.

Op dit moment is de tijd daar echter nog niet rijp voor. Het Kabinet heeft nog geen standpunt ingenomen hoe het beste verder te gaan met deze twee projecten. Enerzijds zijn de ambities groot en wordt gezien dat beide spoorlijnen van grote meerwaarde kunnen zijn voor Noordelijk Nederland. Anderzijds is er op dit moment geen zicht op de financiële middelen die nodig zijn voor deze projecten. Volgens de MIRT-spielregels ontbreekt het benodigde zicht op 75% van

de financiering van het meest waarschijnlijke alternatief, waardoor er nu nog geen stap naar een MIRT-verkenning gezet kan worden. Op dit moment heeft het kabinet ruim € 3,4 mld. voor de Lelylijn gereserveerd en € 87 mln. voor de Nedersaksenlijn. Voor de Lelylijn is nog zo'n € 7 mld. nodig en voor de Nedersaksenlijn zo'n € 1,3 mld. om aan de eis van zicht op 75% financiering te voldoen. In het overleg met de regio is afgesproken om voor het einde van dit jaar een vervolggerek te plannen, waarin met de regio over de vervolgstap van Lelylijn en Nedersaksenlijn gesproken wordt. In de tussentijd wordt in het kabinet het gesprek gevoerd over hoe deze vervolgstap voor beide lijnen vormgegeven kan worden, ook conform de aangehouden moties van De Hoop en van de leden Grinwis c.s. en zullen er gesprekken gevoerd worden met de regio en in het kabinet.

Onze referentie
2024-0000876978
Datum
8 november 2024

Uit de vastgestelde rapportages blijkt dat de Lelylijn en Nedersaksenlijn geen infraprojecten zijn, maar een belangrijke rol kunnen spelen in de toekomst van Noordelijk Nederland. Zo kunnen deze spoorlijnen de kansen voor de inwoners van Noordelijk Nederland op werk vergroten, kunnen daarmee belangrijke voorzieningen zoals ziekenhuizen, scholen en culturele instellingen beter bereikt worden en geven ze de mogelijkheid om veel nieuwe woningen te ontsluiten. De afgelopen twee jaar is met alle betrokken partijen intensief samengewerkt. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om zes provincies, tientallen gemeenten, zes waterschappen, veel maatschappelijke organisaties (scholen, ziekenhuizen, milieuorganisaties) en het regionale bedrijfsleven. Ook de komende periode blijft het ministerie met hen in gesprek. Zoals ook de gesprekken met verschillende leden van het kabinet (o.a. VRO, EZ, HG, OCW, SZW, DEF en FIN) vervolgd worden, die allemaal het belang zien van de aanleg van deze spoorlijnen. In het bestuurlijk overleg is nadrukkelijk gevraagd om zo alsnog zo spoedig mogelijk duidelijkheid over het vervolg te verschaffen. Daarvoor is ook vanuit Rijkszijde veel begrip. Toch vraagt zo'n belangrijk besluit om zorgvuldigheid. En gegeven al deze invalshoeken en de grote hoeveelheid betrokken partijen wordt het een grote uitdaging om voor het eind van dit jaar tot een gedragen besluit te komen. Het ministerie gaat zich hiervoor maximaal inspannen en zal in elk geval in een bestuurlijk overleg voor de kerst de betrokken regionale partijen op de hoogte brengen van de voortgang, en – zo mogelijk – in dat overleg al tot een gedragen besluit komen. Uiterlijk bij Voorjaarsnota 2025 zal door het kabinet het definitieve besluit over de vervolgstap voor de Lelylijn en een vervolgstap voor Nedersaksenlijn worden genomen.

[Redacted content]

[Redacted content]

Onze referentie
2024-0000876978

Datum
8 november 2024

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Eenheid van kabinetsbeleid.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief Uitkomsten Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2024	
2	Bijlage - Afsprakenlijst Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2024	
3	MIRT-brief Najaar 2024	
4	Afsprakenlijst Bestuurlijke Overleggen MIRT 2024	
5	Quickscan Goudappel woningbouwkansen op spooreplacements	
6	Evaluatie PWE en het MIRT-proces	
7	WoMo voortgangsrapportage	